

Titovim putem - naprijed

Drug Tito je umro. Pomorci zbog toga neizrecivo tuguju. Tuguju raspršeni u ovim teškim trenucima po svim morima i oceanima svijeta. Oplakuju nenadoknativ gubitak. U svojoj golemoj tuzi oni se ujedno ponose svojim velikim drugom i učiteljem — neponovljivim Titom — čije im ime olakšava pristup ka svim zemljama i kontinentima koje je on svojom širinom i toplinom neumorno zblizavao.

Narod našega primorja i otoka bolno učestvuje u neizrecivoj tuzi što duboko prožima sve naše narode i narodnosti, kao što je sa svim svojim umom i srcem sa njima učestvovao u sudbonosnim danima teških iskušenja narodnooslobodilačkog rata i revolucije i u svim kasnijim pregnućima i pobjedama pod Titovim mudrim i predanim rukovodstvom.

O Titovoj ličnosti i njegovom epohalnom djelu, u teškim trenucima rastanka, rečene su i demonstrirane mnoge njegove neprocjenjive zasluge i trajne vrijednosti što ih za sobom ostavlja — kako za jugoslavenske narode i narodnosti tako i za čitav svijet. O tome su zaista mnogo rekli i obični ljudi i rukovodstva pa i najeminentniji i najautoritativniji lideri savremenog svijeta. Činjenica, da se oko njegovog odra okupilo 208 delegacija iz 126 zemalja s najvišim svojim funkcionerima, da mu u ime više od tri milijarde ljudi pokažu duboko poštovanje i odaju priznanje njegovom životnom djelu, najrječitije svjedoči o veličini i značaju tog djela za suvremeni svijet.

Treba također spomenuti i duboko razumijevanje i ljubav koju je naš veliki Predsjednik imao za naše more, njegovu obalu i otoke, razvoj pomorstva kao i za dobrobit stanovništva koje tu obitava. Slično kao i u drugim krajevima naše zemlje, on je i ovamo dolazio »u pravi trenutak«, poticao, ukazivao i pomagao kojim pravcima da se krene dalje.

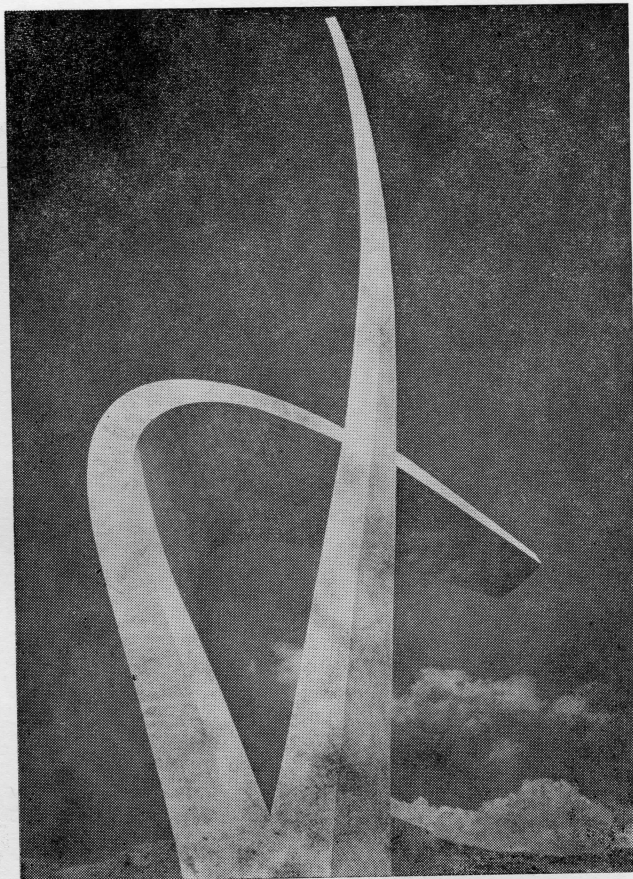
U najtežim danima oslobodilačkog rata, upravo uoči IV neprijateljske ofanzive, tek što se približio obali, razmotrio situaciju i osjetio puls naroda, Tito u Livnu koncem 1942. g. donosi odluku o postavljanju temelja naše Ratne mornarice.

Evo kako se on sam toga prisjeća: »Način kako smo mi pristupili stvaranju partizanskih pomorskih odreda bio je potpuno sličan stvaranju kopnenih partizanskih snaga: iz ničega. Nije bilo ni brodova ni oružja, ni arsenala ni škola za pomorske kadrove. Bili su samo ljudi u Dalmaciji, spremni da se bore na moru protiv okupatora bilo čime i na čemu god.« I u jednoj drugoj prilici: »Vjerovali smo, da će naša prva ratna mornarica, koja je sastavljena od ljudi i drvenih čamaca, od ljudi čelična srca, da će ta mornarica

uspjeti da savlada sve zadatke, koji su postavljeni pred nju u ovom periodu i da će zatim izrasti iz nje snažna mornarica, onakva kakva odgovara našoj zemlji — FNRJ«.

I doista, kaleći se kroz mnogobrojne i raznovrsne ratne zadatke ratna mornarica je, naročito u zadnjoj etapi rata, bila sposobna da u podršci borbenih aktivnosti jedinica naše Četvrte armije dade veoma zapaženi doprinos i da se ispolji kao značajan faktor u danima stvaranja nove zajednice jugoslavenskih naroda i narodnosti FNRJ, napose u oslobađanju i pripajanju zemlji i onih naših krajeva koji su joj poslije završetka prvog svjetskog rata nepravedno otrgnuti.

Neposredno poslije oslobođenja naše zemlje, u teškim danima podizanja zemlje iz ruševina i, zatim opasne izolacije što je nastupila poslije raskida sa Staljinom 1948. g., Tito ističe nužnost forsiranja izgradnje ratne i trgovačke mornarice: »Zašto mi, drugovi, moramo stvoriti svoju ratnu mornaricu? Zato što smo pomorska država, zato

Spomenik na stvaranje i razvitak Ratne mornarice i pomorstva u Podgori, otkriven 10. X 1962. god. Djelo kipara Rajka Radovića.

što imamo hiljadu kilometara morske obale, zato što je naša zemlja dio svijeta za kojim mnoge agresivne sile gledaju i nastoje da ga prisvoje.« I zatim: »Polazem vrlo mnogo na našu ratnu mornaricu, na naše more... Zato što nam ono otvara put u cijeli svijet, ako budemo ostvarili uslove i iskoristili mogućnosti.«

To je označavalo veliki poticaj i jasnu orijentaciju na samom početku obnove i razvoja razorene zemlje. Zahvaljujući tome pristupilo se opravci, proširenju i izgradnji novih brodogradilišta, luka i brodova. Učestali su silaziti sa naših navoza brodovi za našu ratnu i trgovačku mornaricu a zatim i za strane naručioce, tako da je ubrzo pomorska privreda postajala sve značajniji faktor ne samo u ekonomici nego i u obrani slobode i nezavisnosti naše zemlje. Osloncem na razvijeno pomorstvo naša se zemlja znatno lakše otimala pokušajima raznih pritisaka i ucjena i, kasnije, razvijala vanredno široke i korisne trgovačke i političke veze sa velikim brojem zemalja na svim kontinentima svijeta.

Nezaboravni i neprocjenjivi će ostati u svjetskim analizama mnogobrojni prekomorski »putevi mira« s brodovima naše mornarice, na kojima je drug Tito obavio golemo djelo zbližavanja i lakšeg međusobnog razumijevanja i uvažavanja ljudi raznih kontinenata, različitih rasa i filozofsko-političkih uvjerenja, na putu stvaranja humanijeg i sigurnijeg svijeta. Šaroliki skup mnogobrojnih visokih državnika što je učestvovao u njegovom

posljednjem ispraćaju evidentno je potvrdio da je to put koji se i u buduće mora slijediti, ako se želi čovječanstvo sačuvati od samouništenja.

Tito se osobno veoma zauzimao za brži i širi razvoj turizma na našoj obali i otocima i još onda kad nije bilo mnogo ljudi koji su shvaćali pravi začaj takvih njegovih nastojanja i podrške. On je sam visoko cijenio ljepote naše obale i njenog blagog podneblja i tu rado navraćao, posjećujući kad god su mu prilike dopuštale primorske gradove i sela, naše otoke, brodogradilišta i druge radne kolektive. Imao je bezbroj susreta sa rukovodstvima, sa radnim ljudima i građanima iz kojih se rodilo neograničeno povjerenje, ljubav i odanost ne samo prema njegovom djelu nego i prema njegovoj ličnosti. Dugo će se pamtiti i prenositi s koljena na koljeno dočeci i ispraćaji druga Tita kada je prolazio Splitom, Dubrovnikom, Bokom, Zadrom, Rijekom ili Pulom. Svak je želio da ga vidi i iskaže mu svoje poštovanje i ljubav.

I sada kada ga fizički više nema među nama, kada se moramo pomiriti sa gorkom istinom da ga narod obale i otoka, pomorci naši, kao i ostali ljudi naše domovine više neće ispraćati niti dočekivati, naša se ljubav, odanost i poštovanje prema njemu pretvara u neizmjernu tugu iz koje se rada spoznaja i čvrsta odlučnost da i bez njega nastavimo putem kojim smo skupa s njim i pod njegovim rukovodstvom hrabro, prkosno i uspješno koraćali više od četiri decenije, ostvarujući neslućene domete u izgradnji naše zemlje, njenog ugleda, njene snage i njenih perspektiva.

Sa smotre Prve dalmatinske proleterske brigade — Vis, rujan 1944.